

Tandem ^{vzw}
expertisecentrum
dementie

Overlegplatform Dementie

Referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor mensen met dementie

04 juni 2019

locatie: WZC Lindelo te Lille

Agenda:

- Toelichting van het Referentiekader Kwaliteit van Leven, Wonen en Zorg voor mensen met dementie - **Ik, Jij, Samen, Mens**
- Toelichting piloot WOP-team Lindelo
- Kennisdelen op basis van de 6 fundamenteën van het referentiekader
- Nieuws vanuit ECD Tandem
- Varia
 - CADO Dessel
 - Volgend OPD
 - Rondleiding in WZC Lindelo

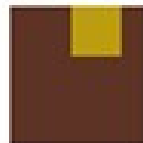

Ik, jij, samen MENS

Een referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg
voor mensen met dementie

Vlaanderen
is zorg

expertisecentrum
dementie
Vlaanderen

Interreg
2 Seas Mers Zeeën
CASCADE

geduld
op mijn kamer schilderen of lezen
iemand in vertrouwen kunnen nemen
vrij zijn om de dag in te vullen zoals ik het wil
samen de last dragen
zelf bepalen wat ik doe
met hart en ziel
tijden maken
samenhorigheid
kunnen gaan wandelen
niet uit de boot vallen
interesse tonen
zo lang mogelijk thuis
van mens tot mens
niet over mijn hoofd praten
een tuin hebben
niets bevolen worden
licht in de duisternis
elkaar helpen
aanvoelen wat iemand nodig heeft
zelf mogen beslissen als ik het kan
begrip
met rust gelaten worden
ont-moeten
vertrouwen
opluchting
meevoelen
tederheid
warmte
een keer zot doen
blijven vooruitgaan
allemaal gelijk zijn
MENS ZIJN
niet gejaagd zijn
dicht bij mekaar
geen pijn hebben
zelf kunnen beslissen wanneer ik ga slapen
vooruitkijken
frustratie afstaan
een uitgestoken hand zien en die grijpen
netheid
vreugde
samen het huishouden doen
voldoende eten
genegenheid
vriendelijkheid
van moeten naar mogen
mezelf kunnen zijn
verbondenheid
vriendschap
liefde
heel de wereld aankunnen
bereidheid
mooie en leuke dingen doen
steun hebben aan elkaar
respect
meehelpen in de keuken
begeleid worden
vrijheid
een toffe bende
bij iemand terecht kunnen met mijn vragen
planten, zaaien en openbloeien

Herlinde Dely
Jurn Verschraegen
Jan Steyaert

IK, JIJ, SAMEN MENS

Een referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg
voor personen met dementie

Een referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor mensen met dementie

- Een antwoord op
 - de stijgende prevalentiecijfers
 - de negatieve berichtgeving over ouderenzorg
- Intersectoraal
 - Thuiszorgvoorzieningen
 - Residentiële zorg
 - Ziekenhuizen
- Richt zich tot iedereen die het mandaat heeft om mee iets te veranderen
- Bottom-up EN Top-down-verhaal
 - ==> Werken rond een visie vereist inbreng op elk niveau
 - ==> Proces wordt begeleid door management

Beeldvorming

Normalisatie

Autonomie in
geborgenheid

Afgestemde zorg
voor de persoon
met dementie

Mantelzorgers
en naasten

De professionele
zorgverlener en
vrijwilliger

DE ZORGRELATIE

KERNWAARDEN

Beeldvorming

en als je met de
dochter over me
praakt, noem me
dan niet Dement.
Het is Clement.

Een **persoon** met dementie

Normalisatie

*“Zo normaal waar mogelijk,
bijzonder waar nodig”*

Autonomie in geborgenheid

Zelf kiezen

Mening vragen

Wilsbeschikking

Wat vind je belangrijk?

AUTONOMIE

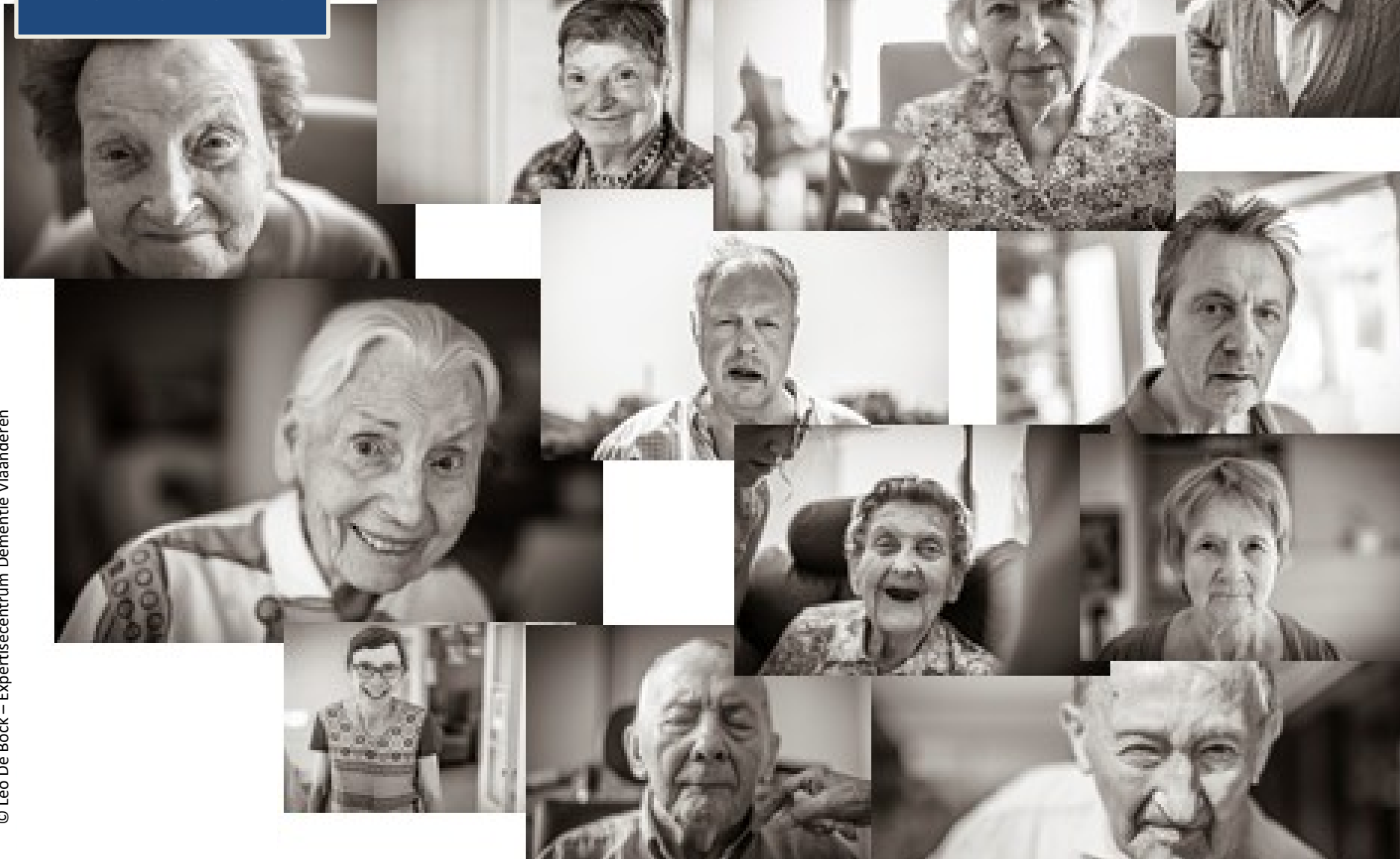
Veiligheid

Risico's minimaliseren

Beslissen in iemand anders naam

GEBORGENHEID

Afgestemde zorg voor de persoon met dementie

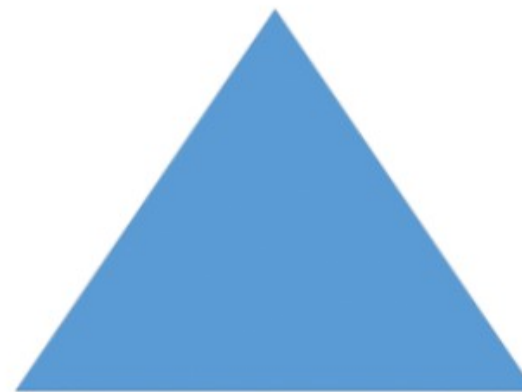
Mantelzorgers en naasten

Triadisch werken

De mantelzorgers als bondgenoot in de zorg

Persoon met dementie

Mantelzorgers

Zorgverleners

De professionele
zorgverlener en
vrijwilliger

Hoofd, handen, hart en buikgevoel

Vriendelijkheid

Geduld

Tederheid

Authenticiteit

Aandacht

Kennis over dementie

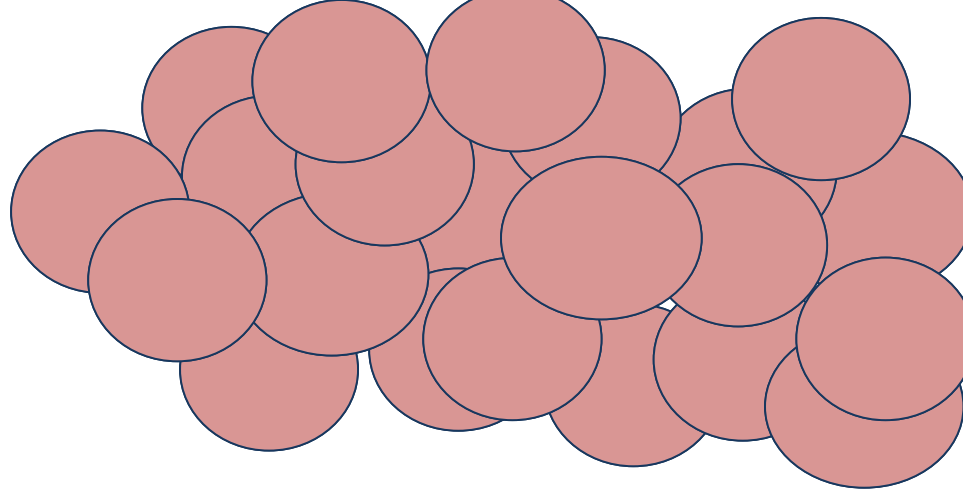
Tijd voor een praatje

Gelijkwaardigheid

Onderzoekend

...

van MENS tot MENS

TOEPASSINGEN

Beeldvorming

Normalisatie

Autonomie in
geborgenheid

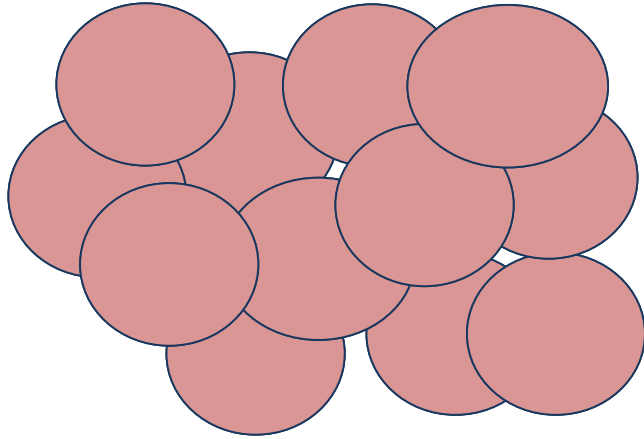
Afgestemde zorg
voor de persoon
met dementie

Mantelzorgers
en naasten

De professionele
zorgverlener en
vrijwilliger

DE ZORGRELATIE

KERNWAARDEN

TOEPASSINGEN

- Architectuur en inrichting
- Betekenisvolle dagbesteding
- Cultuur
- Zorg voor mensen met een migratie-achtergrond
- Dossiervorming en zorgplan
- Hulpmiddelen
- Intimiteit en seksualiteit
- Maaltijdzorg
- Maatschappelijke participatie
- Moeilijk hanteerbaar gedrag
- Palliatieve zorg en levenseindezorg
- Preventie
- Psychosociale ondersteuning voor personen met dementie en hun mantelzorgers
- Reminiscentie
- Vermissing
- Vrijheid en fixatie
- Vrijwilligerswerking
- Vroegtijdige zorgplanning
- Zinbeleving

Geclusterd: levensdomeinen (WHO)

Doelstellingen:

Ik zorg ervoor ...

1. ... dat we de **autonomie** van iemand met dementie zeer bewust en creatief **stimuleren** en dat we tegelijkertijd **geborgenheid bieden** waar nodig.
2. ... dat de persoon met dementie altijd gevraagd wordt naar zijn mening en dat hij **betrokken wordt** bij grote en kleine beslissingsprocessen. De manier waarop sluit aan bij zijn beleving en is afgestemd.
3. ... dat de persoon met dementie **als mens centraal staat** wanneer anderen een beslissing in zijn plaats moeten nemen (cf. checklist voor plaatsvervangende beslissingen).

rood = helemaal niet akkoord

oranje = niet akkoord

geel = tussenin

lichtgroen = wel akkoord

groen = helemaal wel akkoord

**Extra informatie bij het
referentiekader voor kwaliteit van
leven, wonen en zorg
voor personen met dementie**

Groeipad bij de fundamenteën en toepassingen

Fundament / toepassing:

Aanwezige medewerkers:

Beschrijving van hoe we nu werken rond dit thema

*Welke 'score' geven de aanwezigen aan de organisatie/afdeling/... op de doelstellingen bij dit thema?
Staan de streepjes vooral in de rode, oranje, gele of groene zone?*

Sterke punten bij dit thema

Wat gaat reeds goed in de organisatie, in je team, op de wooneenheid of afdeling? Waar kan je op verder bouwen?

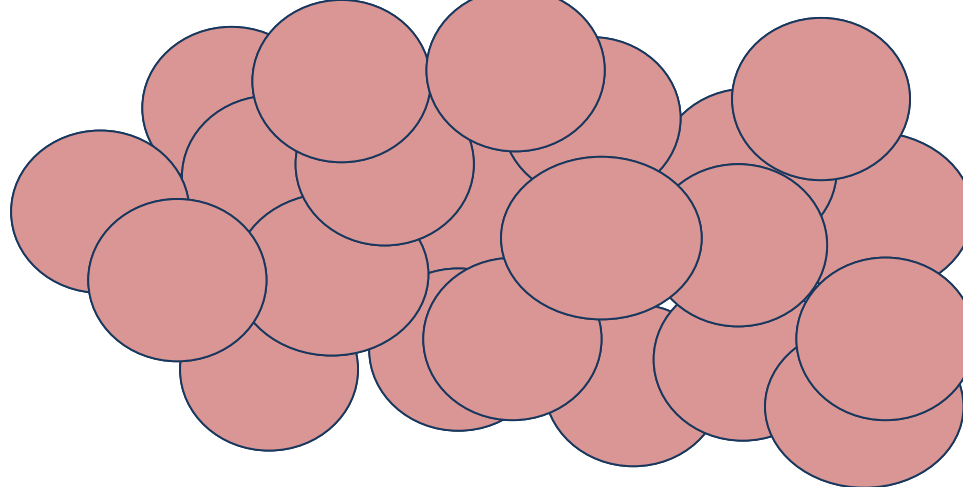
Knelpunten bij dit thema

Wat kan beter? Wat gaat nog niet goed?

Lijst hieronder op waar je wil aan werken. Kies daaruit prioriteiten en ga met je team en management aan de slag!

Knelpunten	Mogelijke acties	Wordt opgevolgd door...	Timing	Resultaat

ORGANISATIESPECIFIEKE VOORWAARDEN

TOEPASSINGEN

Beeldvorming

Normalisatie

Autonomie in
geborgenheid

Afgestemde zorg
voor de persoon
met dementie

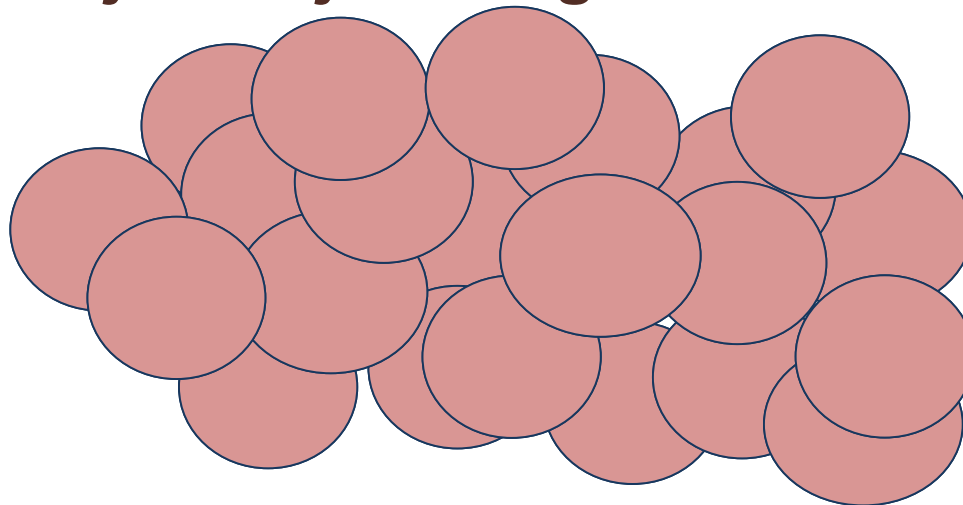
Mantelzorgers
en naasten

De professionele
zorgverleners en
vrijwilligers

DE ZORGRELATIE

KERNWAARDEN

Waar sta je met jouw organisatie?

TOEPASSINGEN

Beeldvorming

Normalisatie

Autonomie in
geborgenheid

Afgestemde zorg
voor de persoon
met dementie

Mantelzorgers
en naasten

De professionele
zorgverlener en
vrijwilliger

DE ZORGRELATIE

KERNWAARDEN

ORGANISATIESPECIFIEKE VOORWAARDEN

- Waardegedreven
 - Visie en missie
 - Gedragenheid
- Medewerkers, familieleden en vrijwilligers
 - Grenzen vervagen
 - Competenties en talenten
- De organisatie zelf
 - Innovatie
 - Leren en reflecteren
 - Zorgen voor ...
 - Organisatiestructuur
- Leiderschap

- **Dementievriendelijke thuiszorg**
 - Dienst voor gezinszorg
 - Dienst maatschappelijk werk ziekenfonds
 - (huis)Apotheker
- **Dementievriendelijke ziekenhuizen**
- **Kleinschalige woonvormen**
- **Intersectorale samenwerking**

Wie-ik-ben-document

INVULPAGINA

Deze zaken veroorzaken regelmatig pijn:

Als ik pijn heb, toon ik dat zo:

Dit helpt me als ik pijn heb:

Deze situaties maken me angstig of onrustig:

Als ik bang ben, toon ik dat zo:

Als ik angstig of onrustig ben, kan je me beter doen voelen door:

Als ik een boodschap niet begrijp, kunnen volgende dingen me helpen:

<p>Eten en drinken</p> <p><i>Hoe drinkt u graag uw koffie of thee?</i></p> <p><i>Hebt u specifieke eet- of drinkgewoontes?</i></p> <p><i>Wat lust u echt niet graag?</i></p> <p><i>Op welke tijdstippen eet u thuis? (Bv. laat avondmaal ...)</i>...</p>	<p>Hygiënische zorgen</p> <p><i>Wat zijn uw gewoontes of voorkeuren bij het wassen, aankleden, tanden poetsen, haren kammen, nagels knippen, scheren ...? (Bv. wassen aan de lavabo, in het bad, onder de douche ...)</i>...</p>
<p>Zicht en gehoor</p> <p><i>Zijn er specifieke aandachtspunten over uw gehoor of zicht? (Bv. type bril, hoorapparaten ...)</i></p> <p><i>Zijn er bepaalde geluiden of visuele prikkels waar u sterk op reageert?...</i></p>	<p>Mobiliteit</p> <p><i>Hoe belangrijk is bewegen voor u?</i></p> <p><i>Hebt u de gewoonte om te gaan wandelen op bepaalde tijdstippen?</i></p> <p><i>Bent u soms rusteloos en hebt u moeite om stil te zitten?</i></p> <p>...</p>
<p>Slapen en rusten</p> <p><i>Hoe is uw dag- en nachtritme?</i></p> <p><i>Hoe laat gaat u gewoonlijk slapen?</i></p> <p><i>Hoe laat staat u gewoonlijk op?</i></p> <p><i>Hebt u bepaalde slaaprituelen?</i></p> <p><i>Zijn er voorwerpen die het inslapen vergemakkelijken? (Bv. een bepaald kussen, deken, nachtlampje, knuffelbeer ...)</i></p> <p><i>Doet u soms een middagdutje?...</i></p>	<p>Naar het toilet gaan</p> <p><i>Verwart u soms bepaalde objecten met het toilet?</i></p> <p><i>Staat u 's nachts op om naar het toilet te gaan?</i></p> <p><i>Hoe maakt u kenbaar dat u naar het toilet moet?</i></p> <p><i>Hebt u vaak last van constipatie of diarree? ...</i></p>
<p>Kledij en voorkomen</p> <p><i>Hebt u graag dat wij uw kledij voor u klaarleggen of doet u dat liever zelf?</i></p> <p><i>Zijn er bepaalde aandachtspunten bij uw kapsel, make-up of kledij? (Bv. u wordt onrustig als uw haar niet gekamd is, u draagt thuis altijd een hemd ...)</i>...</p>	<p>Huid en aanraking</p> <p><i>Hoe reageert u op aanrakingen?</i></p> <p><i>Zijn er plaatsen waar u zeer gevoelig bent? (Bv. kriebels bij het aandoen van de kousen, u verdraagt geen aanrakingen in de hals ...)</i>...</p>

Opbouw van het boek

1. Inleiding
2. Kwaliteit van leven, wonen en zorg
3. Het model
 1. Opbouw
 2. Kernwaarden
4. De zorgrelatie met zes fundamenteën
5. Toepassingen in dementiezorg
6. Sectorspecifieke aanvullingen
7. Organisatiespecifieke voorwaarden
8. Proeven van cultuurverandering

- **Reizende tentoonstelling**
- **Website www.dementie.be/referentiekader**
- **Educatief pakket zorgopleidingen**
 - Voor studenten bachelor- en HBO5-opleiding
 - Online modules en werkcolleges
 - Handleiding voor de docent

Meer info?
Herlinde.dely@dementie.be

Account

Dashboard

Cursussen

Kalender

Inbox

Info

Startpagina

Modules

Educatief pakket dementie*

Welkom!

Dit educatief pakket hoort bij het **Referentiekader voor kwaliteit van leven, wonen en zorg voor personen met dementie**, ontwikkeld door het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen in opdracht van de Vlaamse Overheid.

Doelgroep

Studenten uit een bacheloropleiding of HBO5-opleiding in de zorg

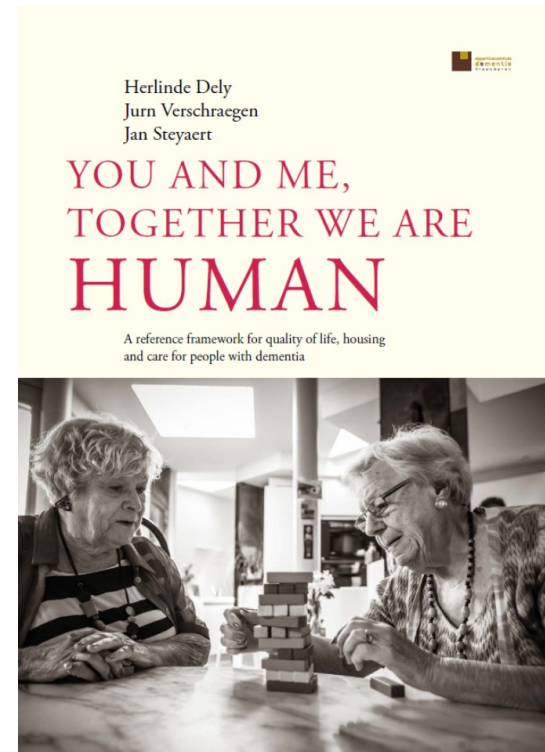
Opbouw

Het educatief pakket bestaat uit **zes modules**, die telkens bestaan uit een online gedeelte en een werkcollege. [Klik in het menu](#) op de knop 'modules' om naar de gewenste module te gaan.

Succes!

- **Engelstalige samenvatting**

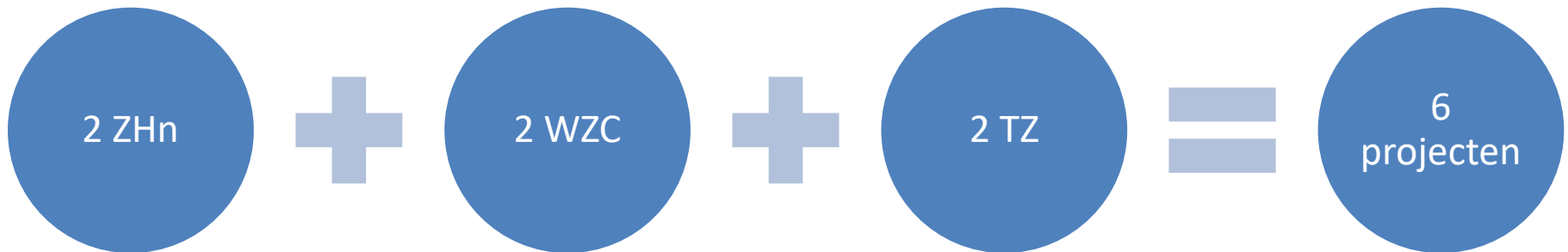

- **Extra studiedagen**

- 21 november 2019 (Leuven)
- (April/mei 2020 in regio TURNHOUT)
- Inschrijven via

<https://infocentrum.dementie.be>

- **Pilootprojecten bij het referentiekader dementie**
 - Met de financiering van de Vlaamse overheid en Cera
 - Periode: april t.e.m. december 2019
 - Doelstelling: afgestemde, persoonsgerichte zorg voor mensen met dementie

Lindelo: WOP-project

Werelddag dementie – 21 september 2019

MOL

Cultuurcentrum 't Getouw, Mol
Inschrijven mogelijk vanaf 17/06/2019

Prof.Dr.Manu Keirse
Getuigenis persoon met dementie
Workshops

Manifest "Hand in

Dit manifest wil een warme oproep zijn aan de hele samenleving om gehoor te geven aan mensen met dementie. Dementie is een langzaam proces waarbij de hersenen steeds moeizamer functioneren. Terwijl mensen met dementie niet meer alles weten, worden zij door de maatschappij vaak vergeten. Samen willen we het taboe doorbreken en werken aan een dementievriendelijke samenleving! *Hoort en zeg het voort!*

1. Luister naar ons!

Luister naar onze woorden en / of onze lichaamstaal.

Wij willen gehoord worden in elke fase van onze aandoening.

2. Geef ons een stem!

Beslis niet óver, maar mét ons!

We willen betrokken worden in de communicatie over ons leven met dementie.

3. Laat ons erbij horen!

Sluit ons niet op en sluit ons niet buiten.

Wij willen op ons eigen ritme kunnen deelnemen aan sociale activiteiten.

4. Laat ons genieten met lotgenoten!

Geef ons de kans om lotgenoten te ontmoeten.

We willen kunnen zijn zoals we zijn en het is wat het is.

5. Let op je woorden!

Spreek genuanceerd en respectvol over en met ons!

Wij willen geen taboes meer horen.

6. Geef ons kansen!

Laat ons ons leven zelf in handen houden.

Daarvoor willen wij toegang tot zorg en ondersteuning op maat!

7. Mijd ons niet in 't beleid!

Laat ons meedenken!

Wij willen meespreken over beleidsbeslissingen die gaan over onze belangen!

8. Laat ons ook wat nieuws beleven!

Laat ons nieuwe ervaringen opdoen en geef ons kansen om te leren!

Wij blijven nieuwsgierig.

9. Geef antwoorden op onze noden!

Zorg dat er aangepaste voorzieningen zijn!

Wij willen betaalbare en bereikbare hulp.

Kalender - Najaar 2019

- Terugkomdagen voor referentiepersonen dementie
 - 12/09/2019: Omgaan met onmacht (Malle)
 - 12/12/2019: Verbindend communiceren
- 3/10/2019 Nachtelijke onrust bij mensen met dementie – ECD Tandem - Turnhout
- 7/11/2019: Interregionale Conferentie Dementievriendelijke gemeente – Kasterlee
- 19/11/2019: hulpmiddelen en omgevingsaanpassingen voor mensen met dementie (Kortrijk)
- 01/10/2019: Avondlezing ism Hivset : Dementie: vriend of vijand?

Volgend OPD

8 oktober 2019

13:30 tot 16:30u

thema: Moeilijk hanteerbaar gedrag

locatie: ?

Meer informatie

tandem@dementie.be

